

Era fosc, només es veia gent i arena. Era un platja immensa, sense cap construcció, i limitada per les aigües de la Mediterrània. Allà, els militars senegalesos s'hi trobaven instal·lats amb tendes d'acampada i amb una filferrada que limitava el seu àmbit de moviment.

Quanta gent ocupava el camp de refugiats d'Argelers? Quines eren les condicions sanitàries i alimentícies dins el Camp?

La quantitat de gent que ocupava aquella platja era molt elevada, és indescriptible. Civils i militars arribaven de forma continuada. Es deia que érem uns seixanta, vuitanta o, fins i tot, cent-mil persones; però el més greu és que no teníem res: ni barraques, ni aigua per beure, ni un lloc on poder fer les necessitats. La primera nit la vaig passar dormint amb un grup d'amics, apretats uns amb els altres per mantenir la calor i amb l'únic tapall d'una manta que algú havia agafat del vaixell de guerra espanyol.

A l'endama el cel ennegrí i començà d'aquesta manera la lluita per aconseguir un refugi. Els més joves i espavilats del grup, aprofitant que el Camp encara no estava completament tancat per la filferrada, vam sortir a l'exterior per agafar canyes i muntar una barraca. Quan tornàvem, uns soldats colonials, segurament "francos de servicio", ens van assaltar i requisar tot allò de valor que portàvem a sobre: rellotges, cadenes, estilogràfiques,... però ens respectaren la vida. Aquella caseta va ser el nostre primer refugi.

La situació sanitària del Camp ja vos la podeu imaginar: inicialment l'aigua ens la proporcionaven amb camions militars, però poc després instal·laren tubs per davall l'arena que, per mitjà d'una bomba, extreia aigua salobre que havíem d'aprofitar tant per beure com per fer les necessitats allà mateix, açò va provocar un disenteria general. Si teníeu necessitats havíeu d'anar devora la mar i fer-ho allà mateix, i adevèrtes, no només per a què s'ho emportés l'onada, sinó perquè podia venir un *spai marroquí* amb el seu cavall i, per divertiment, fet-te fugir corrent.

La quantitat de gent instal·lada de totes les maneres imaginables a la platja era tan gran que, per la nit, anar a fer qualche necessitat es convertia en tota una aventura. Semblava un laberint. Per arribar a la barraca ens guiàvem pel crit "Menorca".

Pel que fa a l'alimentació, va ser molt difícil.

Venia un camió carregat de pa, s'atracava a la xarxa espinosa i en tirava uns quants indicant que eren per a vuit persones. Érem molts i tots teníem molta gana. El meu grup d'amics intentàvem agafar-ne un per després repartir-lo entre tots. També donaven un poc de carn, que no havia passat cap control higiènic, per a unes cent persones. Vam arribar a un punt de tanta desesperació que, els més joves, vam decidir fugir, tornar al port de Port-Vendres i intentar localitzar un vaixell per arribar, de polissons, allà on fos: a algun lloc on ens acceptessin per viure i treballar. I així ho vam fer. Vam caminar fins arribar al Consolat Republicà que ens emparà i donà de menjar. També ens facilitàren material per localitzar a qualche familiar que ens reclamés, única manera de sortir d'allà. Ens afaitàrem i, mentre ens despedíem, vam reconèixer *La Corse*, un vaixell que en varies ocasions havia viuat a Menorca. Sortírem veloçment cap a ell, però els Guàrdies Mòbils foren més ràpids i ens atraparen. Poc després tornàvem a ser a aquell espantós Camp d'Argelès Sud Mer.

Com s'organitzà la vida quotidiana a l'Arenal?

Evacuaren carros, cotxes, bestiar, dones i filllets ja que consideraven que dificultaven l'organització del Camp. Van aprofitar el fet que molts de noltros érem militars per organitzar el Camp per zones i responsabilitzar-nos de cada una d'elles. Havíem de distribuir el menjar, que es reduïa a una llaua de carn o sardines, unes quantes cullerades

de sucre, cafè, margarina i un tros de pa. Poc temps després s'emportaren els vells, els catalans, bascos i aviadors a altres camps, com el d'Agde,

Barcarés, Bram, Colliure (camp de càstig), Gurs, Rivesaltes Sant Cyprien, Septfons i Vernet. Entre tots es suposa que hi havia 450.000 persones.

Amb el temps aquestes zones, que nomenaren Camps, es proveïren de materials, per a la construcció de barraques (de llenya i lona impermeable), així com de tendes d'acampada, cuines, etc. Entre els menorquins hi havia el capità d'Estat Major de Terra a Menorca, Francesc Izquierdo, el qual es va encarregar d'organitzar el Camp 7Bis per fer-lo un poc més humà.

Aquells mateixos dies, l'altaveu del Camp anuncià el final de la Guerra Civil Espanyola. Algú va llegir el darrer part per megafonia en el qual el